

LAN NGA WARAA XAM CI TÈRÈLIN YI CI ANAM BU ÑUY YOREE MBIRI ASIL AK DOXANDEEM

Xëtu B

DOXANDEEM BU NEKK CI ANAM BU DÈPPOO WUL AK YOON CI
RÉEW BU BOKK CI RÉEW YU BOOLOO YU ÓROB WALA RÉEW YU
ÀND AK ÑOOM CI AY DOXALIN

Réew mi ñu nekk

Beneen réew bu dolleku
ci Réew yu booloo EU+

LI TEERE BI LÀQQ

Lu tax nga jot téere bii?	3
Lan mooy tërëlin yi ci anam bu ñuy yoree mbiri asil ak doxandeem?	4
Yan ñooy say sañ-sañ diir bi ngay nekk ci doxalinu AMMR?	5
Fan nga wara dal diir bi ngay nekk ci doxalinu AMMR?	6
Lan lañuy xaar ci yaw ci diir bu toppatoo di wëy?	7
Lan moo tax nga wara joxe sa nataal ak sa ampareent baaraam?	8
Lan mooy jeexital yi boo deful say wareef?	9
Lan la téeye di wundu?	10
Naka laay xamee dañ may yobbu ci beneen réew bu bokk ci réew yu booloo yu órob wala réew yu ànd ak ñoom ci ay doxalin?	11
Ban diir la toppatoo bi di jël?	13
Lan mooy xew boo àndul ci dogalu toxal bi?	14
Li nga wara xam ci doxalinu woote ñàkka nàngu ci kanamu yoon (bu fekke woote ñàkka nàngu dafay waral ñu boole taxawal dogal bi ak di ko xoolaat bu baax)	15
Lan nga wara xam ci doxalinu woote ñàkka nàngu (bu fekke taxawal dogal bi ak xoolaat bu baax bi dajewuñu)	16
Sa yan xibaaru bopp lañuy jël?	17
Yan ñooy say sañ-sañ ci lu jëm ci say xibaari bopp?	18

LU TAX NGA JOT TÉERE BII?

Fekk nañu la ci dëkk bi te amu loo ci ndigal, loolu moo tax ñu jëloon sa amparentu baaraam ak sa nataal, xibaar yooyu dañu leen yobbu woon ci dencukaayu xibaar bi di Eurodac te gisoon nañu ni danga:

- ci lu jiitu bindu ngir am kaarange bitim réew (ñu gën ko xamee ci asil) ci beneen réew bu bokk ci Réew yu booloo yu Órob wala réew yu ànd ak ñoom ci ay doxalin.
- nekkoon ku ñu yobbu ci beneen réew bu bokk ci Réew yu booloo yu Órob wala réew yu ànd ak ñoom ci ay doxalin bu bokkul ak bi nga nekk ci jamono yii.
- Nekkoon kuñu dalal ci beneen réew bu bokk ci Réew yu booloo yu Órob wala réew yu ànd ak ñoom ci ay doxalin bu bokkul ak bi nga nekk ci jamono yii ci lu dëppoo ak tërëlinu Réewi Órob wala yu réew mi nga nekk.

Ginaaw gis nañu ni sa teewaay mën nañu sàkku ci beneen réew bu bokk ci Réew yu booloo yu Órob wala réew yu ànd ak ñoom ci ay doxalin moo tax ñu teg la ci doxalin ngir ràññee ci ban réew bu bokk ci Réew yu booloo yu Órob wala réew yu ànd ak ñoom ci ay doxalin lan la wara yobbu.

Di nga fekk xibaar yi war yepp ci biir teere bii.

Yaa ngi léegi ci Italie mi nga xam ni bokk na ci Réew yu booloo yu Órob wala ci réew yi ànd ak ñoom ci ay doxalin.

Réew yu booloo yu Órob ak réew yi ànd ak ñoom ci ay doxalin ñooy:

27 réew yi bokk ci Réew yu booloo yu Órob (EU): Allemagne, Autriche, Belgique, Bulgarie, Chypre, Croatie, Danemark, Espagne, Estonie, Finlande, France, Grèce, Hongrie, Italie, Lettonie, Lituanie, Luxembourg, Malte, Pays-Bas, Pologne, Portugal, République d'Irlande, Roumanie, Slovaquie, Slovénie, Tchéquie, Suède ak

Yeneen 4 réew: Islande, Liechtenstein, Norvège, Suisse.

➤ LAN MOOY TÈRÈLIN YI CI ANAM BU ÑUY YOREE MBIRI ASIL AK DOXANDEEM?

Réew yu booloo yu Órob wala réew yu ànd ak ñoom ci ay doxalin dëppoo nañu ci ab yoon bu ñuy woowee Anam bu ñuy Yoree mbiri Asil ak Doxandeem (AMMR). Yoon woowu mooy tax ñu mēna jël dogal ci ban réew moo wara càmbar ab bindu ngir am kaarange bitim réew. Mooy joxe itam àtte yi bu fekke dañu toxal nit ci beneen Réew yu booloo yu Órob wala réew yu ànd ak ñoom ci ay doxalin te fekk ni dafa nekkoon ndigal ci beneen réew bu bokk ci Réew yu booloo yu Órob wala réew yu ànd ak ñoom ci ay doxalin.

Bu fekke mēs nga bindu ngir am kaarange bitim réew warlul na ñu la ni benn ci Réew yu booloo yu Órob wala réew yu ànd ak ñoom ci ay doxalin dinañ càmbar sa bindu waaye doo mēna tànn ban réew moo ko wara def. Àtte yu AMMR tērēl ñoo jël dogal ci ban Réew moo wara saytu sa bindu.

Bu amee lenn loo xamul ci biir teere bi, mēn nga ko laaj ab ligeeykat ci wàllu doxandeem.

Ci jamono jii, Réew yu booloo yu Órob ak réew yi ànd ak ñoom ci ay doxalin ñoo y Réew yu booloo yu Órob ak réew yi ànd ak ñoom ci ay doxalin ñoom rekk ñoo y jël dogal ci ban réew moo wara càmbar sa bindu ak ci ndax dañuy sàkku ci yaw nga teew ci beneen réew bu bokk ci Réew yu booloo yu Órob wala réew yu ànd ak ñoom ci ay doxalin.

Buñu jëlee dogal ni beneen réew bu bokk ci Réew yu booloo yu Órob wala réew yu ànd ak ñoom ci ay doxalin moo wara càmbar sa bindu, wala ni dañu sàkku ci yaw nga teew ci beneen réew bu bokk ci Réew yu booloo yu Órob wala réew yu ànd ak ñoom ci ay doxalin, dinañu la wara yobbu ci réew mooma.

▶ SAY SAÑ-SAÑ DIIR BI NGAY NEKK CI DOXALINU AMMR

Am nga sañ-sañ tamit ci sàkku ay yeesal ci doxalinu jël dogal bi ci ban réew bu bokk ci Réew yu booloo yu Órob wala réew yu ànd ak ñoom ci ay doxalin mooy càmbar sa bindu. Booy sàkku ay yeesal, mën nga jukkoo ak njiit yi, te nga yónnè e-mail ci adresse bii: unitadublino@pecdci.interno.it.

Am nga sañ-sañ ci jukkoo ak wax ak Bàngaas buy saytu mbiri dawlàqqu te aju ci mbootaayu xeet yi (UNHCR) ci bepp jeego boo mënna toll ci buñuy toppatoo asil bi .

UNHCR mooy sàmm àqq ak yelleefu wëy sàkku làqquwaay yi ak dawlàqqu yi.

Xibaari jukkoo yu UNCHR ak xibaar yi ci wàllu toppatoo làqquwaay mën nañu ko fekk ci xëtun internet bu UNCHR <https://help.unhcr.org/>.

➤ FAN NGA WARA DAL DIIR BI NGAY NEKK CI DOXALINU AMMR?

- Mëna guloo joge ci réew mi guddi yii ñu tollu.
- Bu njitt yi jëlee dogal ni dañoo sàkku ci beneen réew bu bokk ci Réew yu booloo yu Órob wala réew yu ànd ak ñoom ci ay doxalin mu càmbar sa bindu, ñoom njiit yi dina ñu tëral sa tukki ci réew moomu.

➤ LAN LANUY XAAR CI YAW CI DIIR BI TOPP TÈRĒLIN BI DI WEY?

War nga:

- ✅ àndi kayit yiy ràññee ki nga doon yepp ngir firndeel ki nga doon.
Bu fekkee danga amoon kayitu dântite te amatoo ko leegi, mën nga yëgal njiit yi ni sa njiiti réew mës nañu la jox benn ci at yi weesu.
- ✅ Xamatal kilifa yi ci ban jamono nga tukkiwoon ci beneen réew bu bokk ci Réew yu booloo yu Órob wala réew yu ànd ak ñoom ci ay doxalin.
- ✅ Yëgalal njiit yi bu fekkee ni dangaa nekk ci ab réew bu bokk ci Réew yu booloo yu Órob wala réew yu ànd ak ñoom ci ay doxalin te amoo ci ndigal.
- ✅ Yëgalal njiit yi bepp mbokk bu jege boo am ci biir réew mii wala ci beneen réew bu bokk ci Réew yu booloo yu Órob wala réew yu ànd ak ñoom ci ay doxalin.
- ❗ **LU AM SOLO!** Yoon dafa sàkku ci yaw nga joxe ampareent baaraam ak sa nataal.

➤ LAN MOO TAX NGA WARA JOXE SA NATAAL AK SA AMPAREENT BAARAAM?

Njiit yi ci réew mii dinañu jël sa ampareent baaraam ak sa nataal. Xibaar yi, ñu boole leen ak xibaar yi nekk ci sa dântite ak yeneen xibaar yu am solo dinañu leen yobbu ci ab dencukaay xibaar bu wa Órob bokk ñu koy woowee Eurodac.

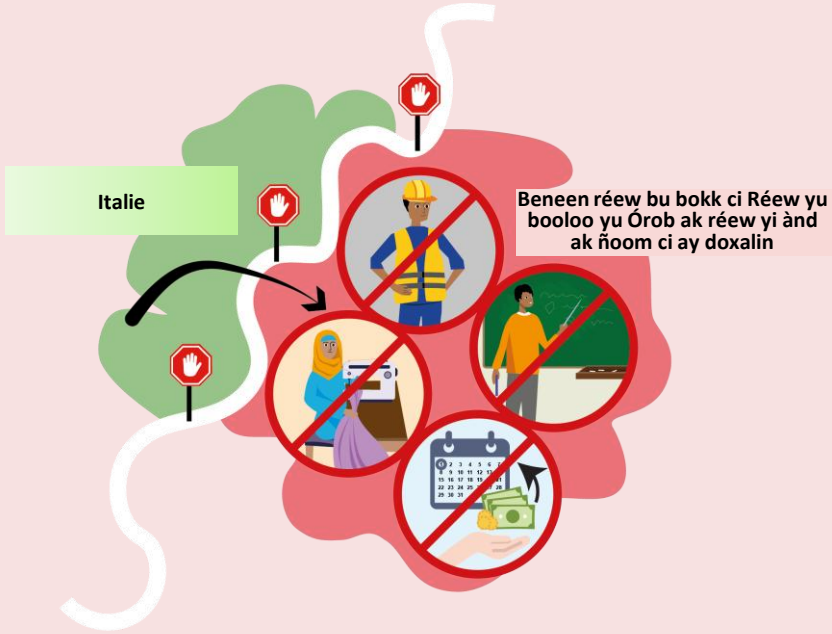
Dencukaayu xibaar bii bepp 31 réew bu bokk ci Réew yu booloo yu Órob wala réew yu ànd ak ñoom ci ay doxalin buy toppatoo say mbir ngir jël ci ay xibaar mën na ko jëfandikoo. Boo toxoo ci beneen réew bu bokk ci Réew yu booloo yu Órob wala réew yu ànd ak ñoom ci ay doxalin te amoo ci ndigal bañu jëlaat sa ampareent baaraam, mbooleem sa xibaar yi nekk ci Eurodac yepp njiit réew moomu dinañu ko gis.

Xibaar yu gëna yaatu ci dencukaay bi di Eurodac ñu ngi ci beneen teere.

LAN MOOY JEEXITAL YI BOO DEFUL SAY WAREEF?

Boo tukkee ci beneen réew bu bokk ci Réew yu booloo yu Órob wala réew yu ànd ak ñoom ci ay doxalin te amoo ci ndigal wala nga bindu ngir am kaarange bitim réew ci beneen réew bu bokk ci Réew yu booloo yu Órob wala réew yu ànd ak ñoom ci ay doxalin, mën na am ñu delloo la ci réew bu bokk ci Réew yu booloo yu Órob wala réew yu ànd ak ñoom ci ay doxalin bi wara càmbar sa bindu.

Bo nekke ci beneen réew bu bokk ci réew yu booloo yu Órob wala réew yu ànd ak ñoom ci ay doxalin bu wuute ak biñu la waxoon nga teew, mën na am ñu tënk sa dem-ak-dikk te mën na am nga jot ndimbal yu gëna néew.

➤ LAN LA TÉEYE DI WUNDU?

Téeeye mooy tekki ni ñu teg la ci ab berab boo mënula genn nimula neexee. Kilifa yi warnañu am lu leer ngir mën laa téeye. War na leen wóor ni amul leneen luñu mēna def ci say mbir. Njiit yi dinañu càmbar sa tolluwaay laata ñuy jël ab dogal. Sababu téeye yi mën na nekk, ci misaal:

- sàmmonte wuloo ak wareefi dal yi ci ab berab, wala dañuy ragal nga dawaat njiit yi duñu la mēna jot
- danga jot wala jotoon nga ab dogal ci ñu yobb la ci réew bu bokk ci Réew yu booloo yu Órob yi wala ci réew yu ànd ak ñoom ci ay doxalin bu wara saytu sa bindu mi te fekk ñuy ragal nga daw balaa ñu lay yobbu
- kuñuy ragal nga ci wàllu kaarange.

Buñu la téeyee, am nga sañ-sañ ci woote ñakka nàngu dogal bi ci kanamu yoon te mën nga sàkku taxawu ak teewal ci wàllu toon ci lu amul fey dara.

! LU AM SOLO! Boo tukkee ci beneen réew bu bokk ci Réew yu booloo yu Órob wala réew yu ànd ak ñoom ci ay doxalin te amoo ci ndigal, loolu dina nga nekk ci risku ñu tëj la ëlëk.

NAKA LAAY XAMEE DAÑ MAY YOBBI CI BENEEN RÉEW BU BOKK CI RÉEW YU BOOLOO YU ÓROB WALA RÉEW YU ÀND AK ÑOOM CI AY DOXALIN?

Sudee dañoo firndéel ni da nga wara téew ci beneen réew bu bokkul ak Réew yu booloo yu Órob wala réew yu ànd ak ñoom ci ay doxalin ak ab **dogalu toxal** buy leeral ban Réew bu Órob wala réew yu ànd ak ñoom ci ay doxalin lañ lay toxal.

Sudee dañuy sakku nga téew ci beneen réew bu bokkul ak Réew yu booloo yu Órob wala réew yu ànd ak ñoom ci ay doxalin, njiit yi mën nañ la baña defal ab laaj-tontu.

➤ BAN DIIR LA TOPPATOO BI DI JĚL?

Jokkalante bi ci diggante réew yi dina faral di dem ba **1 weer**.

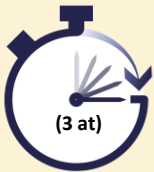

Bu fekkee beneen réew bu bokk ci Réew yu booloo yu Órob wala réew yu ànd ak ñoom ci ay doxalin saxal nañu ni ñoom ñooy càmbar sa bindu, dinañu la yobbu ci diiru **6 weer** tàmbalee ko ci taarix biñu nàngoo ni ñoo lay yobbu.

Bu fekkee ni **dañu la teeye ba noppi wala dañu lay teeye ëlëk**, dinañu **toppatoo say mbir ci lu gaaw**. Sa toxal bi dinañu ko toppatoo ci diiru **5 ayubes**. Bu fekkee defuñu toxal bi ci diiru 5 ayubes, dootuñu la teeye. Waaye nak, sa toxal bi dinañu wëy di ko toppatoo **ci diiru 6 weer** tàmbalee ko ci taarix bi réew mi bokk ci Réew yu booloo yu Órob wala réew yu ànd ak ñoom ci ay doxalin bi wara càmbar sa bindu nàngu wee sàkkuteef bi.

Bu fekkee danga nekk ci kaso ndax ab ñaawteef boo def, àpp toxal bi mën nañu ko **yokk ba 1 at gën jaa bari**.

! LU AM SOLO! Boo dawee, wala nga làqqatu wala baña ànd ak njiit yi tërëlinu toxal bi, àppu toxal bi mën nañu ko **yokk ba 3 at gën jaa bari**.

LAN MOOY XEW BOO ÀNDUL CI DOGALU TOXAL BI?

Buñu jëlee dogal ni beneen réew bu bokk ci Réew yu booloo yu Órob wala réew yu ànd ak ñoom ci ay doxalin moo wara càmbar sa bindu, dinga jot ab **dogalu toxal**. Dogal boobu dina la xamal ci ban réew lañu lay toxal.

Boo nànguwul dogalu toxal bi, mën nga jox kërú àttekaay bi sabab yi nga jàpp ni ñoo ko waral. Loolu lañuy woowee jebbel ab ñàkka nàngu ci kanamu yoon. Boo wootee ab ñàkka nàngu ci kanamu yoon ci ab dogal, ab èttu àttekaay wala kërú àttekaay mooy jël dogal bu mujju bi.

Ñetti sabab rekk ñooy tax ñuy woote ab ñàkka nàngu ci ab dogalu toxal:

- da ngay ñaxtu ni toxal bi ci ab réew bu bokk ci réew yu booloo yu Órob yi dëppoo wul ak say àq ak yelleefu doomu aadama
- amnañu xibaar bu bees bu mēna am ay jeexital ci dogal bi bu ñu amul woon ci jamono biñuy jël dogalu toxal bi
- danga am mbokk ci beneen réew bu bokk ci Réew yu booloo yu Órob wala réew yu ànd ak ñoom ci ay doxalin buñu la wara booleel sax.

Boo mēnulee fayal sa bopp ab xelalkat ci wàllu yoon, dinañu la jox ab xelalkat ci wàllu yoon mu dimbali la ci sa woote ñàkka nàngu bi ci lu amul fay.

Ab firikatu làkk buy làkk loo degg dina la dimbali ci diiru toppatoo bi.

LAN NGA WARAR XAM CI DOXALINU WOOTE ÑÀKKA NÀNGU BI BU FEKKEE ÑŨ BOOLE TAXAWAL DOGAL BI AK DI KO XOOLAAT BU BAAX

Àpp bi ci naka lañuy jebbalee ab ñàkka nàngu dina ñu ko leeral ci dogalu toxal biñu lay jox.

War nga joxe sabab bi wala sabab yi waral sa ñàkka nàngu sa dogalu toxal bi ci beneen réew bu bokk ci Réew yu booloo yu Órob wala réew yu ànd ak ñoom ci ay doxalin.

War nga itam joxe sabab bi wala sabab yi tax waruñu la toxal ci réew bu bokk ci Réew yu booloo yu Órob wala réew yu ànd ak ñoom ci ay doxalin bi nga xamp ni moo wara saytu sa bindu ci diir bi sa bindu bi di wëy.

Këru àtteaay bi dina njëkka jël dogal ci ndax da ngay xaar liy tukkee ci woote ñàkka nàngu bi ci biir réew mi ci diiru **1 weer** fekk sa woote bi mu ngi wey. Loolu lañuy woowee woote buy waral ñu taxawal dogal bi.

Bu fekkee këru àttekaay bi dafa jël dogal ci ni doo mëna xaar ci biir réew mi liy tukkee ci woote ñàkka nàngu bi, dinañu la yobb ci réew bu bokk ci Réew yu booloo yu Órob wala réew yu ànd ak ñoom ci ay doxalin bi wara càmbar sa bindu fekk sa woote bi mu ngi wey.

Bu fekkee këru àttekaay bi dafa jël dogal ni dañu la wara bàyyi nga nekk ci biir réew mi fekk sa woote bi mu ngi wey, këru àttekaay bi dina jeema jël dogal bu mujj ci ndax dañu la wara toxal ci réew bu bokk ci Réew yu booloo yu Órob wala réew yu ànd ak ñoom ci ay doxalin bi wara càmbar sa bindu ci diiru weer tàmbalee ko ci taarixu dogal biy waral ak taxawal.

Bu fekkee ni sa woote bi nàngu wuñu ko, dinañu la toxal ci Réew yu booloo yu Órob wala réew yu ànd ak ñoom ci ay doxalin bi wara càmbar sa bindu. Toxal bi war na am ci diiru 6 weer tàmbalee ko ci taarix bi këru àttekaay bi jëlee dogalam bu mujju bi.

Bu fekkee ni dañu la teeye ba noppi wala dañu lay teeye ëlëk, dinañu toppatoo say mbir ci lu gaaw. Sa toxal bi dinañu ko toppatoo ci diiru 5 ayubes. Bu fekkee defuñu toxal bi ci diiru 5 ayubes, dootuñu la teeye. Waaye nak, sa toxal bi dinañu wey di ko toppatoo ci diiru 6 weer tàmbalee ko ci taarix bi réew mi bokk ci Réew yu booloo yu Órob wala réew yu ànd ak ñoom ci ay doxalin bi wara càmbar sa bindu nàngu wee sàkkuteef bi.

LU AM SOLO! Da naga wara ànd ak njiit yi ci ligeey bi te nga dem ci réew mi bokk ci Réew yu booloo yu Órob wala réew yu ànd ak ñoom ci ay doxalin bi wara càmbar sa bindu.

➤ SA YAN XIBAARU BOPP LAÑUY JĒL?

Bu fekkee ligeeykat bi ci réew mi bokk ci Réew yu booloo yu Órob wala réew yu ànd ak ñoom ci ay doxalin bi nga nekk dina jël ay xibaar, yu mel ni yii di ñëw ci suuf:

- Sa xibaari bopp mooy sa xibaari waa-kër yi nga àndal ci tukki bi (tur, askan wi nga bokk, taarix ak berabu juddu). bu fekkee ni jëfandiku woon nga ci lu jiitu ay tur yu wuute aki xibaar, dinañu la ko laaj.
- Ay xibaar yiy ràññee ki nga doon ak say xibaari tukki.
- Bepp xibaar buy mëna firndeel ki nga doon, lu mel ni ampareentu baaraam.
- Ay xibaaru bepp waa-kër bu dëkk ci beneen réew bu bokk ci Réew yu booloo yu Órob wala réew yu ànd ak ñoom ci ay doxalin, lu mel ni seeniy xibaari bopp, jamono bi nga mujjee jokkoo ak ñoom, seeniy dëkkuwaay ak seeniy tolluwaay ci wàllu yoom.
- Ay xibaar ci bepp kayit boo ame bu la may nga dëkk ci beneen réew bu bokk ci Réew yu booloo yu Órob wala réew yu ànd ak ñoom ci ay doxalin, bu fekkee ni loolu soxal na la.
- Ay xibaar ci ay kayit yuy wane ni jàngee nga ci ab réew bu bokk ci Réew yu booloo yu Órob wala réew yu ànd ak ñoom ci ay doxalin ci lu ëpp at.
- Ay xibaar ci yan réew nga jaar laata ngay agsi ci réew mi.
- Sa tolluwaayu bopp.
- Tarrixu bepp bindu bu jiitu ngir am kaarange bitim réew ak li tukkee ci bindu yooyu.

➤ YAN ÑOOY SAY SAÑ-SAÑ CI LU JĒM CI SAY XIBAARI BOPP?

Am nga sañ ci jot bepp xibaar boo jox njiit yi ba noppi.

Boo gëmee ni am benn ci sa xibaari bopp yi bu werul wala toppatoo wuñu ko ci lu dëppoo ak yoon, mën nga sàkku jot sa xibaari bopp yi ci boo jokkoo wee ak saytukatu xibaar yi ngir sàkku ñu joyyanti xibaar yu werul yi wala ñu dindi yi nga xam ni toppatoo wuñu ko ci lu dëppoo ak yoon.

Mën nga jokkoo ak saytukatu xibaar yi ci biir réew mi ci boo jëfandikoo xibaar yii ci suuf:

Ministeeru Biir Réew mi

SAMAY KARMAT

Teere bi ngir joxe ay xibaar rek la. Nekkul ngir joxe ay sañ-sañ ak ay wareef. Mbootaayu Réew yu booloo yu Órob ngir dalal daw-làqqu yi (EUAA) moo joxe li ëpp li nekk ci jumptukaay bi, te EUAA mooy joxe digal ci sotti wala soppi jumptukaay bi ci réew yi bokk ci Réew yu booloo yu Órob. EUAA amul lenn lumu warlu ci wéraayu xibaar yi nekk ci teere bi te tukkee ci réew yu bokk ci kureelu Réew yu booloo yu Órob, ci luñuy wund, ci seen mataay, ci seen dëppoo ak yoon wala ci seen wóoraay. Moo xam EUAA wala kepp ku koy ligeeyal du ñu leen toppee dara ci jëfandiku bu waay mëna def ci xibaar yi nekk teere bi.